

RELACIÓ D'ESPÈCIES D'AMFIBIS PRESENTS A LA VALL DE SANT DANIEL (GIRONA): PRIMERA CITACIÓ DE *PELODYTES PUNCTATUS* (DAUDIN, 1802)

Lluís Ribas i de Pouplana, Jordi Vicens i Perpinyà

Centre d'Estudis Naturalistes. C/ Monges 22. Sant Daniel. Girona.

RESUM

Es cita *Pelodytes punctatus* (Daudin, 1802) per primera vegada a la vall de Sant Daniel (Girona). Es donen algunes notes sobre el seu hàbitat i característiques de la seva morfologia i conducta.

També s'inclou una relació de les espècies d'amfibis de la vall amb hàbitats i conducta de cada espècie.

RESUMEN

Se cita por primera vez *Pelodytes punctatus* (Daudin, 1802) en la vall de Sant Daniel (Gerona). Se dan algunas notas sobre su distribución y comportamiento.

Se incluye también una descripción de todos los anfibios presentes en la zona y de su comportamiento y distribución.

ABSTRACT

The presence of *Pelodytes punctatus* (Daudin, 1802) is described for the first time in «la vall de Sant Daniel» (Girona, Catalonia). Some notes about his distribution and etology are given.

A short description of all the amphibian species present in the zone and their distribution is also included.

Paraules clau: catàleg; amfibis; Vall de Sant Daniel; Girona.

La vall de Sant Daniel, dins el context de les àrees faunístiques als països catalans, s'inclou dins la regió oriental humida (precipitació mitjana anual superior als 800 mm). Aquest aspecte geogràfic ja ens orienta a l'hora d'esbrinar quines espècies d'amfibis poden viure a la vall.

Per altra banda, la vall de Sant Daniel no presenta una homogeneïtat d'ambients en el seu conjunt, ja que existeix una clara gradació de

microclimes que van des d'un cert grau d'aridesa a les parts altes orientades a solell, ocupades per erms i brolles, fins a les parts baixes humides i frescals on hi travessen tota la xarxa de rieres i rierols que conflueixen al riu Galligans. A més, aquesta situació es veu reforçada per una persistent inversió tèrmica local durant els períodes d'altres pressions.

La varietat de microhàbitats de la vall afavoreix la diversitat d'espècies i així podem trobar amfibis amb preferència per hàbitats humits i frescals i altres amb una tendència a ocupar zones més càlides i seques.

També cal tenir en compte que la diversitat d'amfibis s'accentua pel fet que Catalunya, i bona part de la península ibèrica, és zona fronterera i per tant de transició entre espècies de distribució euro-asiàtica i espècies de distribució nord-africana. Això comporta que les poblacions d'amfibis siguin molt inestables i qualsevol modificació dels seus biotops, ja sigui per contaminació, destrucció o canvis sobtats del medi, pot provocar l'eliminació de les respectives poblacions.

Relació d'espècies

Urodels

Salamandra salamandra (L., 1758) (salamandra): espècie de distribució europea, és força abundant a la vall. Es pot localitzar a prop de les fonts torrenteres, rierols i bassals permanents, sempre amb aigües netes. Prefereix les zones més humides i obagues de la vall, amb força vegetació: bosc de ribera i castanyedes.

Triturus marmoratus (Latreille, 1800) (tritó comú): està força lligat al medi aquàtic, sobretot a l'època de reproducció. Li agraden les aigües quietes amb abundància de vegetació. És comú a la majoria de basses de les cases de pagès.

Possiblement també visqui a la vall el tritó, *Triturus helveticus*, però, ara per ara, no tenim dades de la seva presència.

Anurs

Rana perezzi Seoane (granota verda): és molt aquàtica i gregària. A la vall viu en indrets on hi hagi aigües permanents: rierols, basses i dipòsits de regar. Prefereix els racons assolellats als ombrívols i sempre a prop de l'aigua. És abundant.

Hyla meridionalis Goettger, 1824 (reineta): és freqüent entre la vegetació: esbarzers, balques, propera a bassals i rierols; a vegades en gran nombre, sobretot a l'època de reproducció. També observada a les hortes i bosc de ribera. Necessita de la vegetació per enfilarse i amagar-se.

Alytes obstetricans (Laurenti, 1768) (gripau paridor): és un gripau de costums terrestres i es pot trobar a qualsevol lloc a la vall: conreus, hortes, erms, jardins, basses, boscos, etc. Ara bé, a l'època reproductora el mascle

porta els ous entrelligats amb les extremitats posteriors i necessita anar a l'aigua per mantenir els ous humits. També acostuma refugiar-se dins la sorra humida.

Discoglossus pictus (Othh, 1837) (gripau pintat): és un amfibi en expansió a causa del seu caràcter oportunista, ja que aprofita qualsevol bassa temporal de poca profunditat per a la posta. És una de les espècies d'origen nord-africà i per tant força termòfila. A la vall ocupa els llocs de solana, però que no siguin lluny de l'aigua.

Pelobates cultripes (Cuvier, 1829) (gripau d'esperons): freqüenta les zones sorrenques i de sediments aportats pels rierols, on aprofita per enterrar-s'hi. Les seves larves són característiques pel seu gran volum i es poden trobar a les basses de la vall. No és gaire abundant.

Bufo bufo (L., 1758) (gripau comú): és molt terrestre i pot trobar-se en qualsevol indret de la vall: conreus, erms, hortes, llindars de bosc i voltants de rieres i basses. Tot i així no és pas molt abundant. Per a la posta aprofita qualsevol riera o bassa poc profunda.

Pelodytes punctatus (Daudin, 1802) (gripau piguella): és el darrer anur descobert a la vall.

P. punctatus és un petit anur de cap pla i ulls prominents amb pupil·la vertical. És un animal àgil i de potes bastant llargues, típicament desproveïdes de membrana interdigital. Presenta una coloració variable del gris pàl·lid a un verd oliva.

És de conducta principalment nocturna i terrestre, molt amagadís i per tant difícil de localitzar. A l'època de reproducció resulta més visible i hom pot trobar-lo en les proximitats de basses o estanyols d'aigües quietes i sovint dins de l'aigua.

La població trobada a la vall de Sant Daniel va ser descoberta per primer cop el 23 de febrer de 1985 a la bassa anomenada de Can Llinàs. Fins ara s'han localitzat quatre individus mascles i sis femelles en l'esmentada bassa i als voltants de la font coneguda com a «Font del ferro».

Ambdues zones presenten elevada humitat i abundant cobertura arbòria, tal i com eren les obagues de la vall abans de l'incendi de l'estiu de 1983, que destruï la part menys humanitzada de la zona. És probable que aquesta destrucció continuada de les obagues de la vall hagi forçat *P. punctatus* a desplaçar-se fins a les parts més humanitzades de la zona, on no havia estat citat fins ara.

La distribució de *P. punctatus* a Catalunya cobreix una ampla franja al llarg del litoral fins a uns cent quilòmetres a l'interior, que s'estreny cap al sud a la zona del delta del Ebre (Vives, 1985).

Aquesta distribució resulta una mica indefinida i general, probablement per la dificultat específica de localitzar *P. punctatus* a causa del seu caràcter tímid i amagadís, així com a la manca de documentació existent en el camp de l'herpetologia.

Bibliografia

- BOULENGER, G.A. (1897). *The tailless batrachians of Europe*. Londres.
- BURTON, J.A. (1978). *Guía de campo de los anfibios y reptiles de España y Europa*. Ed. Omega, Barcelona.
- FÉLIX, G. (1985). Els amfibis i els rèptils dels aiguamolls de l'Alt Empordà. *Revista de Girona*. 110: 32-34. Girona.
- GALLEGO CASTEJÓN, L. (1982). *Vertebrados ibéricos: anfibios*. Ed. el mateix autor. Sevilla.
- NADAL, J., VERICAD, J.R., VIDAL, A., MARTÍNEZ-RICA, J.P. i BALCELLS, E. (1968). *Guión para trabajos prácticos: zoología-cordados*. Ed. Universitat de Barcelona. Jaca.
- RIBA, O., BOLÓS, O. DE, POMAREDA, J.M., NUET, J. i GOSÁLVEZ. (1976). *Geografía física dels països catalans*. Ed. Ketres editores. Barcelona.
- VIVES, M.V. (1985). *Els amfibis i rèptils de Catalunya*. Ed. Ketres editors. Barcelona.